

Aanvullende beoordeling

Kunst en Cultuur

**Faculteit der Cultuur- en
Maatschappijwetenschappen
Maastricht University**

Quality Assurance Netherlands Universities (QANU)
Catharijnesingel 56
Postbus 8035
3503 RA Utrecht
The Netherlands

Telefoon: 030 230 3100
Fax: 030 230 3129
E-mail: info@qanu.nl
Internet: www.qanu.nl

Projectnummer: Q551

© 2015 QANU

Tekst en cijfermateriaal uit deze uitgave mogen, na toestemming van QANU en voorzien van bronvermelding, door middel van druk, fotokopie, of op welke andere wijze dan ook, worden overgenomen.

INHOUD

Rapport over de aanvullende beoordeling van de bacheloropleiding Cultuurwetenschappen en de masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen van Maastricht University	5
Administratieve gegevens van de opleiding	5
Administratieve gegevens van de instelling	5
Kwantitatieve gegevens over de opleiding	5
Samenstelling van het panel.....	5
Aanleiding en achtergrond	6
Werkwijze van het panel	7
Samenvattend oordeel van het panel.....	9
Behandeling van de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling.....	11
Bijlagen.....	17
Bijlage 1: Curricula Vitae van de leden van het panel.....	19
Bijlage 2: Beoogde eindkwalificaties	21

Dit rapport is vastgesteld op 14 december 2015.

Rapport over de aanvullende beoordeling van de bacheloropleiding Cultuurwetenschappen en de masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen van Maastricht University

Dit rapport volgt het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO.

Administratieve gegevens van de opleiding

Bacheloropleiding Bacheloropleiding Cultuurwetenschappen

Naam van de opleiding:	Cultuurwetenschappen
CROHO-nummer:	50004
Niveau van de opleiding:	bachelor
Oriëntatie van de opleiding:	wetenschappelijk (wo)
Aantal studiepunten:	180 EC
Afstudeerrichtingen:	n.v.t.
Locatie:	Maastricht
Variant:	voltijd
Vervaldatum accreditatie:	29-06-2016

Masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen

Naam van de opleiding:	Kunst- en Cultuurwetenschappen
CROHO-nummer:	60087
Niveau van de opleiding:	master
Oriëntatie van de opleiding:	wetenschappelijk (wo)
Aantal studiepunten:	60 EC
Afstudeerrichtingen:	Kunst, Cultuur en Erfgoed Kunst, Literatuur en Samenleving Politiek en Samenleving
Locatie:	Maastricht
Variant:	voltijd
Vervaldatum accreditatie:	29-06-2016

Administratieve gegevens van de instelling

Naam van de instelling:	Maastricht University
Status van de instelling:	bekostigde instelling
Resultaat instellingstoets:	positief, inclusief het bijzonder kenmerk Internationalisering

Samenstelling van het panel

Het panel dat de bacheloropleiding Cultuurwetenschappen en de masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen van Maastricht University beoordeelde bestond uit:

- Prof. dr. Bart Verschaffel (voorzitter), hoogleraar aan de vakgroep Architectuur en Stedenbouw van de Universiteit Gent, België;
- Prof. dr. Michael Astroh, hoogleraar Filosofie, Ernst-Moritz-Arndt-Universität Greifswald, Duitsland;
- Prof. dr. Susan Legêne, hoogleraar Politieke Geschiedenis, Vrije Universiteit Amsterdam, Nederland.

Het panel werd ondersteund door dr. Floor Meijer. Zij trad op als secretaris.

De curricula vitae van de leden van het panel zijn opgenomen in Bijlage 1.

Aanleiding en achtergrond

De bacheloropleiding Cultuurwetenschappen en de masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen van Maastricht University zijn in mei 2013 bezocht door een visitatiepanel dat in 2012 en 2013 36 opleidingen Kunst- en Cultuurwetenschappen aan tien universiteiten beoordeelde. Op 31 oktober 2013 stelde het panel een definitief rapport vast. Het panel heeft voor zowel de bachelor- als de masteropleiding Standaard 3 (Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties) uit het van toepassing zijnde beoordelingskader van de NVAO (het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling, d.d. 22 november 2011) als onvoldoende beoordeeld. De overige standaarden zijn als voldoende beoordeeld, en vallen conform de NVAO-richtlijn (Uitgangspunten bij de beoordeling van een opleiding in een herstelperiode, november 2014) buiten deze herbeoordeling.

Voor beide opleidingen was de onvoldoende op Standaard 3 gebaseerd op de conclusie dat een te groot deel van de scripties niet voldeed aan de vereisten voor een eindwerk op academisch niveau. Het panel verbond dit oordeel met geconstateerde tekortkomingen in de curricula van beide opleidingen en met een onvoldoende geformaliseerd scriptiebegeleidings- en beoordelingsproces.

De opleidingen hebben de NVAO in december 2013 een gezamenlijk document gestuurd waarin zij rapporteren over de beoogde en reeds geïmplementeerde herstelmaatregelen naar aanleiding van de oordelen van het panel. De focus in dit herstelplan lag met name op het verbeteren van de kwaliteit van de eindwerken en het formaliseren van het scriptiebegeleidings- en beoordelingsproces. Na bestudering van dit plan heeft de NVAO de opleidingen in een brief (d.d. 10 april 2014) gevraagd om een herzien herstelplan aan te leveren waarin tevens aandacht zou zijn voor de geconstateerde tekortkomingen met betrekking tot de onderwijsleeromgeving. De opleidingen kwamen hieraan tegemoet met een herzien verbeterplan d.d. 1 mei 2014. Nadat het panel per brief d.d. 12 mei 2014 positief over het herziene verbeterplan adviseerde, heeft de NVAO op 30 juni 2014 besloten om de opleidingen een herstelperiode toe te kennen en de accreditatie te verlengen tot en met 29 juni 2016.

De NVAO stelde voor de bacheloropleiding vast dat deze als respons op de bevindingen van het panel een reeks maatregelen getroffen had om de academische vaardigheden beter te trainen en te toetsen en om daarnaast de samenhang tussen de verschillende modules en blokken verder te definiëren. Met betrekking tot de masteropleiding stelde de NVAO vast dat voor de drie programma's ('Kunst, Literatuur en Samenleving', 'Politiek en Samenleving' en 'Kunst, Cultuur en Erfgoed') passende maatregelen waren genomen om het curriculum inhoudelijk te verzwaren en beter in balans te brengen. De NVAO achtte het voor beide

opleidingen voldoende aannemelijk dat zij na een hersteltermijn van twee jaar alsnog aan het kader zouden voldoen.

Werkwijze van het panel

Voorbereiding

Ter voorbereiding op de herbeoordeling in het najaar van 2015 hebben de beide opleidingen een beknopt verslag opgesteld (Stand van zaken notitie. Aanvraag herbeoordeling na hersteltraject, september 2015) en drie leden van het oorspronkelijke panel gevraagd om het herstel te beoordelen.

Conform de 'NVAO Uitgangspunten bij de beoordeling van een opleiding in een herstelperiode' (november 2014) heeft het panel bij de beoordeling van het herstel van de opleidingen gekozen voor een proportionele benadering. Met instemming van de opleidingen werd besloten tot een beoordeling op afstand op basis van aangeleverde documenten.

Op 1 oktober stuurden de opleidingen hun stand-van-zakennotities naar de secretaris. Die stuurde het verslag na controle op volledigheid door naar het panel. Naast de genoemde notitie bestudeerden de panelleden steekproeven van recent voltooide scripties en werkstukken van herziene/nieuw toegevoegde modules, alsmede de cursushandleidingen van enkele van deze modules. Het panel bestudeerde ook de accreditatiebesluiten van de NVAO over de beide opleidingen. Elk van de panelleden mailde voorafgaand aan het intern beraad zijn/haar eerste indrukken aan panel en secretaris.

Intern beraad en rapportage

Op 22 oktober 2015 heeft het panel overleg gevoerd om zijn bevindingen op basis van het materiaal te bespreken. Tijdens het intern beraad heeft het panel vastgesteld dat het over genoeg informatie beschikt om tot een oordeel over de beide opleidingen te komen. Op basis van de bevindingen van het panel heeft de secretaris een conceptrapport opgesteld dat, na accordering door het panel, aan de opleiding is voorgelegd ter toetsing van feitelijke onjuistheden. Het panel heeft het commentaar van de opleiding besproken en vervolgens het definitieve rapport vastgesteld.

Beslisregels

In overeenstemming met het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling van de NVAO (d.d. 22 november 2011) heeft het panel de volgende definities voor de beoordeling van de afzonderlijke standaarden en de opleidingen als geheel gehanteerd:

Basiskwaliteit

De kwaliteit die in internationaal perspectief redelijkerwijs verwacht mag worden van een bachelor- of masteropleiding binnen het hoger onderwijs.

Onvoldoende

De opleiding voldoet niet aan de gangbare basiskwaliteit en vertoont op meerdere vlakken ernstige tekortkomingen.

Voldoende

De opleiding voldoet aan de gangbare basiskwaliteit en vertoont over de volle breedte een acceptabel niveau.

Goed

De opleiding steekt systematisch en over de volle breedte uit boven de gangbare basiskwaliteit.

Excellent

De opleiding steekt systematisch en over de volle breedte ver uit boven de gangbare basiskwaliteit en geldt als een (inter)nationaal voorbeeld.

Samenvattend oordeel van het panel

Dit rapport heeft betrekking op de beoordeling van het herstel van de bacheloropleiding Cultuurwetenschappen en de masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen van Maastricht University. Naar aanleiding van het initiële beoordelingsrapport uit 2013 hebben beide opleidingen een herstelperiode toegewezen gekregen waarin ze standaard 3 van het van toepassing zijnde beperkte beoordelingskader aan de hand van een door de NVAO goedgekeurd herstelplan dienden te verbeteren. Het huidige panel handhaaft voor beide opleidingen het voldoende oordeel van de initiële visitatie op standaarden 1 en 2.

Standaard 3: Toetsing en gerealiseerd eindniveau

Bacheloropleiding

In 2013 bleek uit een steekproef van eindwerken dat een te groot deel van de studenten van de bacheloropleiding Cultuurwetenschappen er niet in slaagde om de eindkwalificaties te realiseren. Volgens het panel had dit te maken met tekortkomingen in de onderwijsleeromgeving en met een nog niet optimaal ingevuld scriptiebegeleidings- en beoordelingsproces.

Voor de bacheloropleiding bestaat het herstel uit een combinatie van curriculumaanpassingen die de studenten in staat stellen om betere resultaten te bereiken en procedurele maatregelen bedoeld om de ondergrens van scripties te bewaken. Het panel stelt vast dat zowel in de basisfase als in de specialisatiefase van het herziene curriculum meer nadruk wordt gelegd op het onderwijs in academische vaardigheden. De toegevoegde modules zijn inhoudelijk goed vormgegeven en het lesmateriaal is mooi verzorgd. Voor wat betreft de herinrichting van het scriptieproces heeft het panel veel waardering voor de introductie van scriptiekaders. Deze scriptiekaders koppelen mogelijke scriptiethema's aan begeleiders en de inhoud van het curriculum en geven zo meer sturing aan het scriptieproces, met beter afgebakende en gestructureerde eindwerken als gevolg. Het panel heeft ook waardering voor de procedurele maatregelen die bedoeld zijn om de kwaliteitsborging van scripties te bewaken. Het formuleren van minimumeisen waaraan scripties moeten voldoen is in dit opzicht een waardevolle maatregel. De inzichtelijkheid en objectiviteit van het beoordelingsproces neemt toe doordat de wijze waarop het scriptieproces verlopen is niet langer deel uitmaakt van de beoordelingscriteria. Het panel onderkent tot slot het belang van intervisiebijeenkomsten voor scriptiebegeleiders/beoordelaars voor het realiseren van een nieuwe kwaliteitscultuur.

Het panel concludeert dat de opleiding adequate herstelmaatregelen heeft genomen die in lijn zijn met de bevindingen en aanbevelingen van het oorspronkelijke panel en met het door de NVAO goedgekeurde herstelplan. Een steekproef van tien recente eindwerken bevestigt dat op dit moment (nagenoeg) alle studenten het gewenste niveau bereiken.

Masteropleiding

In 2013 bleek uit een steekproef van eindwerken dat een te groot deel van de studenten van de masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen er niet in slaagde om de eindkwalificaties te realiseren. Volgens het panel had dit te maken met tekortkomingen in de onderwijsleeromgeving en met een nog niet optimaal ingevuld scriptiebegeleidings- en beoordelingsproces.

In de masteropleiding zijn aanpassingen in de onderwijsleeromgeving en een verdere formalisering van de scriptiebegeleidings- en beoordelingsprocedure gerealiseerd. Het panel stelt vast dat curriculumaanpassingen, aangescherpte instroomeisen en intensivering van het

onderwijs studenten in staat stellen om een beter scriptieresultaat te bereiken. De curriculumwijziging die wat het panel betreft de grootste verandering teweeg heeft gebracht, betreft de plaats van de stage en scriptie in de programma's, zeker daar waar sprake is van een gecombineerd stage/scriptietraject. In het herziene curriculum is meer ruimte voor de scriptie waardoor studenten meer diepgang kunnen bereiken. De stages zelf zijn academischer van aard dan voorheen. Het panel vindt ook de procedurele maatregelen om de scriptiekwaliteit te bewaken, bijvoorbeeld het invoeren van minimumeisen en scherpere beoordelingscriteria, doeltreffend. Het schrappen van het 'proces' uit de beoordeling zorgt voor meer transparantie en objectiviteit. Het panel onderkent tot slot het belang van intervisiebijeenkomsten voor scriptiebegeleiders/beoordelaars voor het realiseren van een nieuwe kwaliteitscultuur.

Het panel concludeert dat de opleiding adequate herstelmaatregelen heeft genomen die in lijn zijn met de bevindingen en aanbevelingen van het oorspronkelijke panel en met het door de NVAO goedgekeurde herstelplan. Een steekproef van negen recente eindwerken bevestigt dat op dit moment alle studenten het gewenste niveau bereiken.

Het panel beoordeelt de standaarden uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling als volgt:

Bacheloropleiding Cultuurwetenschappen:

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties	voldoende
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoende
Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	voldoende

Algemeen eindoordeel	voldoende
----------------------	-----------

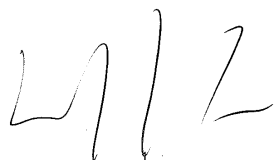
Masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen::

Standaard 1: Beoogde eindkwalificaties	voldoende
Standaard 2: Onderwijsleeromgeving	voldoende
Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties	voldoende

Algemeen eindoordeel	voldoende
----------------------	-----------

De voorzitter en de secretaris van het panel verklaren hierbij dat alle leden van het panel kennis hebben genomen van dit rapport en instemmen met de hierin vastgestelde oordelen. Zij verklaren ook dat de beoordeling in onafhankelijkheid heeft plaatsgevonden.

Datum: 14 december 2015

Prof. dr. Bart Verschaffel

Dr. Floor Meijer

Behandeling van standaard 3 uit het Beoordelingskader voor de beperkte opleidingsbeoordeling

Standaard 3: Toetsing en gerealiseerde eindkwalificaties

De opleiding beschikt over een adequaat systeem van toetsing en toont aan dat de beoogde eindkwalificaties worden gerealiseerd.

Toelichting:

Het gerealiseerde niveau blijkt uit de tussentijdse en afsluitende toetsen, de afstudeerwerken en de wijze waarop afgestudeerden in de praktijk of in een vervolgopleiding functioneren. De toetsen en de beoordeling zijn valide, betrouwbaar en voor studenten inzichtelijk.

De aanvullende beoordeling van het panel over de bacheloropleiding Cultuurwetenschappen en de masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen heeft primair betrekking op Standaard 3. Tijdens de initiële visitatie heeft het panel een deel van de geconstateerde gebreken rond toetsing en gerealiseerd niveau gerelateerd aan gebreken in Standaard 2, de onderwijsleeromgeving. Waar nodig bespreekt dit rapport daarom ook herstelmaatregelen die betrekking hebben op Standaard 2.

Voor de masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen geldt dat deze bestaat uit drie specialisatieprogramma's: Kunst, Literatuur en Samenleving (KLS), Politiek en Samenleving (PS) en Kunst, Cultuur en Erfgoed (KCE). Net als in 2013 worden de deels overlappende programma's KLS en PS hieronder samen behandeld, terwijl KCE apart wordt besproken.

Bevindingen en aandachtspunten visitatie 2013

Bacheloropleiding

In het rapport uit 2013 constateerde het panel dat de opleiding in de voorgaande periode flink geïnvesteerd had in de kwaliteit en kwaliteitsborging van toetsing en beoordeling. Zij sprak daarbij waardering uit voor de sterk sturende rol van de examencommissie. Echter, op grond van een steekproef van bachelorscripties oordeelde het panel dat een te groot deel van de eindwerken (nog) niet voldeed aan wat van een eindwerk op bachelorniveau verwacht mag worden. Geconstateerde tekortkomingen – het ontbreken van een heldere argumentatielijn, onvoldoende gebruik van literatuur en onnauwkeurig en niet-academisch taalgebruik – bracht het panel in verband met het gegeven dat het curriculum studenten relatief weinig training bood in het (individueel) schrijven van langere, complexe teksten. Ook meende het panel dat er ruimte was voor verdere verbetering van de stroomlijning en formalisering van het scriptieproces.

In het accreditatiebesluit d.d. 30 juni 2014 stelde de NVAO vast dat de bacheloropleiding als respons op de bevindingen van het panel de volgende maatregelen zou nemen om de academische vaardigheden van studenten beter te ontwikkelen en te toetsen en om daarnaast de samenhang tussen de verschillende modules en blokken te verbeteren:

- Definiëren van scriptiekaders;
- Analyseren van bestaande vaardigheidstrainingen en toetsen;
- Statistische analyse van correlaties tussen scriptieresultaten en resultaten in vaardigheidstrainingen;
- Pilot met een portfolio bij een schrijfvaardigheidsblok in het tweede jaar;
- Vernieuwing en stroomlijning van de onderzoekstutorials;
- Introductie leerlijn Academische Basisvaardigheden;
- Introductie eindwerkstuk basisfase;

- Introductie leerlijn Entering the field I en II;
- Versterking onderzoekstutorials, introductie onderzoeksblokken in jaar 3, periode 4;
- Aanbieden van extra scriptiegroepen tot en met 2017.

Daarnaast kondigde de opleiding maatregelen aan die tegemoet zouden komen aan de panelaanbeveling om het scriptieproces verder te stroomlijnen en formaliseren.

Masteropleiding

Voor de masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen trok het panel in 2013 deels vergelijkbare conclusies. Ondanks de investeringen in de kwaliteit van het systeem van toetsing en beoordeling bleek uit een steekproef van eindwerken dat een te groot deel van de bestudeerde scripties (nog) niet voldeed aan de vereisten voor een eindwerk op masterniveau; scripties bleken veelal erg descriptief en theoretisch zwak. Het panel verbond deze conclusie met de praktijk dat een meerderheid van de studenten afstudeerde op een stagetraject gevolgd door een stagescriptie. De stage ging ten koste van de beschikbare scriptieruimte en het panel vond de omvang van de stagescriptie (5000 woorden) te beperkt voor een eindwerk op masterniveau. Te vaak bleken deze scripties eerder een subjectieve neerslag van de activiteiten tijdens de stage dan een verslag van een gedegen wetenschappelijk onderzoek. Naar inschatting van het panel zou dit bovendien te maken kunnen hebben met een gebrek aan diepgang in het curriculum.

Met betrekking tot de programma's KLS en PS adviseerde het panel om de blokken in de tweede en derde periode van het curriculum te verzwaren. Voor wat betreft het programma KCE raadde het panel aan om het niveau te verhogen door studenten strenger te selecteren en overlap met de bacheloropleiding te schrappen.

In het accreditatiebesluit d.d. 30 juni 2014 stelde de NVAO vast dat voor de deels overlappende programma's KLS en PS een reeks maatregelen getroffen was om het curriculum inhoudelijk te verzwaren:

- Vervangen van modules;
- Nieuwe modules toegevoegd;
- Nieuwe training vaardigheid en methodologie toegevoegd;
- Extra toetsingsmoment;
- Verzwaring stagescriptie;
- Expliciete toetsing toepassing theorieën en methoden in alle modules;
- Betere kwaliteitsborging en verdere formalisering van het afstudeertraject.

Voor het programma KCE had de opleiding eveneens maatregelen genomen:

- Nieuwe module onderzoeks- en schrijfvaardigheden voor de eindschrijftie;
- Nieuwe seminars;
- Verplichte voorbereidingsmodule op stage en stage-scriptie toegevoegd;
- Strengere selectie van en strengere instroomeisen voor aanmelders;
- Zwaarder gewicht aan de scriptie en verminderd gewicht aan de stage;
- Betere kwaliteitsborging en verdere formalisering van het afstudeertraject.

Bevindingen en overwegingen 2015

Bacheloropleiding

Voor de bacheloropleiding heeft het panel een steekproef van tien recent (in 2014 en 2015) voltooide scripties bekeken. In negen van de tien gevallen kon het panel zich goed vinden in de inhoud van de scripties en de oordelen van de begeleiders, in één geval was sprake van een

scriptie die het panel eigenlijk niet voldoende vond. Het panel is ervan overtuigd dat dit laatste geval een uitzondering vormt. Ten opzichte van de situatie van 2013 is de meest in het oog springende verbetering dat de scripties gefocust en helder gestructureerd zijn. Theorie, methodiek en de gekozen casus sluiten goed op elkaar aan en studenten zijn zich duidelijk bewust van de noodzaak van een goede vraagstelling. In tegenstelling tot eerder is er nu ook sprake van de vereiste distantie tot het bestudeerde onderwerp, terwijl de gekozen onderwerpen toch in voldoende mate de interesses van deze generatie studenten weerspiegelen en dus de tijdsgeest ademen. Uit de scripties blijkt bovendien dat studenten het scriptieproces goed voorbereid ingaan. Door de stap-voor-stap benadering in het curriculum, die hieronder wordt toegelicht, weten ze wat er van hen verwacht wordt. Een lichte keerzijde van dit strakke kader is dat scripties hier en daar wat mechanisch dreigen te worden. De scherpe focus zorgt ervoor dat case studies enigszins beperkt worden opgevat en dat het vergelijkende perspectief ontbreekt. Al met al is het panel echter zeer te spreken over inhoud en beoordeling van de scripties.

Op grond van de behaalde scriptieresultaten constateert het panel dat de reeks maatregelen die de bacheloropleiding heeft doorgevoerd om tegemoet te komen aan de bevindingen en aanbevelingen van het panel effect heeft gehad. Hieronder komen de twee belangrijkste categorieën aan bod, te weten (1) maatregelen die betrekking hebben op het curriculum – meer specifiek op het ontwikkelen van het academische vaardighedenonderwijs – en (2) maatregelen die tot doel hebben om het scriptieproces verder te formaliseren en te stroomlijnen.

Curriculumaanpassingen

De opleiding heeft een aantal curriculumaanpassingen ondernomen om de bereikte diepgang in de scripties te vergroten. Zo is er door de introductie van een ACVA (Academische basisVAardigheden) traject in de *basisfase* (eerste anderhalf jaar van de opleiding) meer aandacht voor het ontwikkelen van academische vaardigheden. Gedurende het eerste jaar worden alle schrijfoopdrachten van studenten beoordeeld door een schrijfcoach/mentor en opgenomen in een (vanaf 2014-2015 digitaal) portfolio. De basisfase wordt afgesloten met een verzwaard eindwerkstuk. In de aansluitende *specialisatiefase* verschuift de klemtoon geleidelijk van academische naar wetenschappelijke bekwaamheid. Extra training in onderzoeksvaardigheden is ingebouwd in de vorm van de ACVA leerlijn 'Entering the field' en een extra onderzoeksblok in periode 4 (vanaf 2015-2016). Om studenten te helpen in een vroeg stadium een goed afgebakend onderwerp voor de scriptie te selecteren, zijn er per specialisatie 'scriptiekaders' ontwikkeld die duidelijk maken op welk type onderwerpen en problemen een scriptie in het desbetreffende veld zich kan richten en wat daarvoor geschikte benaderingen en vereiste vaardigheden zijn. Mogelijke onderzoeksthema's zijn gekoppeld aan de expertise van stafleden die als begeleider kunnen optreden.

Het panel is positief over deze curriculumaanpassingen. Met name door de introductie van scriptiekaders waarin de competenties van studenten en docenten samenkomen, is een belangrijke stap gezet naar het garanderen van de scriptiekwaliteit. De kaders zijn goed uitgewerkt, niet te breed en niet te smal, en geven zo de gewenste richting aan het scriptieproces. Door de afbakening van het speelveld valt bovendien te verwachten dat begeleiders meer op elkaar afgestemd raken, met een steeds betere ijking van cijfers als gevolg. Daarnaast merkt het panel op dat in de nieuwe modules een hoge kwaliteitsstandaard wordt gesteld. Het onderwijs lijkt voldoende intensief en het lesmateriaal dat het panel inzag is mooi verzorgd. Daarnaast zijn er op faculteitsniveau ook structurele maatregelen genomen om het onderwijs duurzaam te optimaliseren, zoals het aanstellen van een onderwijskundige en het aanbieden van thematische trainingen aan docenten. Het panel waardeert bovendien

dat er voor de zittende studenten die niet van de curriculumwijzigingen hebben kunnen profiteren in 2013-2014 een extra scriptieklas is ingesteld.

Stroomlijnen en formaliseren van het scriptieproces

De opleiding heeft een aantal maatregelen genomen om het scriptiebegeleidings- en beoordelingsproces verder te formaliseren. Hieronder vallen de versterking van de onafhankelijkheid van de tweede lezer, de invoering van een derde lezer (UHD of hoogleraar) bij scripties die met een 6 of 6.5 zijn beoordeeld, de invoering van minimumcriteria voor scripties en de verscherping van het toezicht van de Examencommissie op de beoordelingscriteria. Alle maatregelen zijn opgenomen in de facultaire 'Final Work Procedures' die ieder jaar geactualiseerd en gecommuniceerd worden aan alle beoordelaars. Door middel van scriptie intervisieworkshops wil de opleiding beoordelaars op één lijn krijgen over het beoogde niveau en de juiste becijfering van scripties. Ook het begeleidingsproces is scherper ingekaderd voor studenten. Om te meten of de verbeteracties effect hebben gehad op het werk van studenten, heeft de Opleidingscommissie (OC) gedurende de herstelperiode een aantal evaluaties van bloktoetsen uitgevoerd. Vanaf 2015-2016 zal de Examencommissie (EC), conform haar wettelijke verplichtingen, deze taak van de OC overnemen.

Wat het panel betreft hebben de maatregelen om de ondergrens van scripties te bewaken het beoogde effect gehad. Met name het formuleren van minimumeisen waaraan scripties moeten voldoen, vindt het panel een goede zet. Hiermee worden voor zowel studenten als begeleiders direct de 'spelregels' duidelijk. Het panel is evenzeer positief over de beslissing om het 'proces' als verzachtende omstandigheid uit de scriptiebeoordeling uit te sluiten, en om de tweede lezer als eerste een oordeel te laten vellen. Hoewel dat laatste enigszins formalistisch lijkt, laat het zien dat de opleiding zich bewust is van het bestaan van impliciete processen tussen collega's, en deze waar mogelijk wil stilleggen. Dergelijke 'kleine' veranderingen kunnen, ondersteund door frequente intervisiebijeenkomsten, een groot effect hebben op de kwaliteitscultuur binnen de opleiding.

Masteropleiding

Het panel heeft een steekproef van negen recent (in 2014 en 2015) voltooide masterscripties bekeken. Deels ging het om zelfstandige scripties, deels om combinaties van stageverslag en -scriptie. Het panel kan zich goed vinden in de inhoud en beoordeling van de bestudeerde scripties. Het soort vraagstukken dat in de scripties behandeld wordt, acht het zeer geschikt voor masterscripties binnen dit type opleiding. Het eerdere bezwaar dat de stagescripties wat betreft omvang en diepgang te beperkt waren om te kunnen fungeren als academisch eindwerk is op adequate wijze verholpen. Wel zouden het stageverslag (2 EC) en de stagescriptie (12 EC) beter in balans gebracht kunnen worden. Het panel merkt op dat de stageverslagen, waarin de studenten het 'hoe, wat en waarom' van de stage toelichten, vaak vrij nietszeggend zijn. Het gekozen format van een lijst vragen die studenten aflopen, lijkt studenten niet in staat te stellen om echt goede teksten te produceren. Ook wekken de beoordelingsformulieren de indruk dat de beoordeling van het stageverslag alleen over het verslag zelf gaat, niet over de daaraan ten grond liggende stage. Daarmee is het voor het panel onduidelijk hoe stages worden beoordeeld en welke rol de stagegever daarin speelt.

De behaalde scriptieresultaten bevestigen de doeltreffendheid van de reeks maatregelen waarmee de masteropleiding tegemoet is gekomen aan de eerdere bevindingen en aanbevelingen van het panel. De belangrijkste verbeteringen betreffen enerzijds het studieprogramma waarop de scriptie steunt en anderzijds de formalisering van het begeleidings- en beoordelingsproces van scripties.

Curriculumaanpassingen

In reactie op het paneladvies om de studielast en academische diepgang in het curriculum van periode 2 en 3 te verhogen hebben de programma's KLS en PS de hoeveelheid contacturen, literatuur en toetsen vergroot, en nieuwe modules toegevoegd. Hieronder zijn een module Theorieën en Methoden in periode 3 die studenten voorbereidt op het schrijven van de scriptie, twee nieuwe eenmaandsvakken in periode 4 en tweewekelijkse bijeenkomsten in periode 5 waarin de voortgang van de (stage)scriptie wordt besproken en gemonitord.

Om tegemoet te komen aan het advies om het beginniveau te verhogen door strengere instroomeisen te hanteren, heeft het programma KCE besloten om een formele toelatingseis voor het onderdeel schrijfvaardigheid in te voeren, studenten met behulp van een digitaal matchingsysteem te selecteren (vanaf 2015/16), en waar nodig gesprekken met kandidaat-studenten te voeren. Studenten met een hbo-bachelordiploma moeten vanaf 2015/16 een premaster volgen. Om de overlap met de bacheloropleiding terug te dringen en meer diepgang te bereiken, zijn periode 1 en 2 opnieuw ingericht. De onderdelen (Kunst)geschiedenis I en II kwamen te vervallen en twee nieuwe seminars, 'Kunst, cultuur en erfgoed studeren' en 'Kunst, cultuur en erfgoed onderzoeken', werden ingevoerd om kennis en begrip van theorieën, concepten en onderzoeksmethodes te versterken. In periode 3 is de nieuwe module 'Onderzoeks- en schrijfvaardigheden voor de eindschrijft' geïntroduceerd. Studenten die een stage willen lopen, worden daarop voorbereid met een nieuwe stagemodule in periode 4.

Het panel stelt vast dat het geheel van inhoudelijke curriculumwijzigingen en andere ingrepen in de onderwijsleeromgeving snel resultaat geboekt heeft. Het panel is positief over de nieuwe modules. Het bijbehorende materiaal is inhoudelijk adequaat en mooi verzorgd. Het panel constateerde met tevredenheid dat met structurele maatregelen, zoals het aanstellen van een onderwijskundige en het aanbieden van vaardigheidstrainingen aan docenten, bewust geïnvesteerd is in onderwijsoptimalisering. De curriculumwijzigingen die wat het panel betreft de grootste veranderingen teweeg hebben gebracht, betreffen de plaats van de stage en scriptie in de programma's, zeker daar waar sprake is van een gecombineerd stage/scriptietraject. Waar de stage eerder vooral in het teken stond van voorbereiding op de beroepspraktijk, heeft deze nu een meer academisch karakter gekregen. Ook vindt het panel het positief dat er nu in alle programma's sprake is van een op zichzelf staande stagescriptie (12 EC, 12.500 woorden), ook al is die qua omvang beperkter dan de reguliere scriptie (24 EC voor KLS/PS en 18 EC voor KCE). Het format van het stageverslag zou wat het panel betreft nog eens kritisch tegen het licht gehouden mogen worden, teneinde de student meer ruimte te geven om ook de inhoudelijke resultaten van de stage over het voetlicht te brengen.

Formalisering begeleidings- en beoordelingsproces scripties

De masteropleiding heeft maatregelen genomen om het scriptieproces verder te stroomlijnen en te formaliseren, bijvoorbeeld door de onafhankelijkheid van de tweede lezer (die 'eerste lezer' is) te versterken, het verloop van het scriptieproces uit de beoordeling uit te sluiten, een derde lezer (UHD of hoogleraar) bij scripties met een beoordeling van 6 of 6.5 toe te voegen en minimumcriteria in te voeren. Het geheel van maatregelen is opgenomen in de facultaire 'Final Work Procedures'. Frequente intervisiebijeenkomsten moeten ervoor zorgen dat de staf één lijn trekt in het begeleiden en beoordelen van eindwerken. In de overgangperiode bood de opleiding een scriptieklas aan voor studenten die er onder het nieuwe, strengere regime in eerste instantie niet in slaagden een voldoende voor de scriptie te behalen. Vanaf het academisch jaar 2015-2016 zal de EC, in lijn met haar wettelijke verplichtingen, evaluaties van bloktoetsen uitvoeren. Deze taak was gedurende de herstelperiode bij de OC belegd.

Het panel vindt deze maatregelen doeltreffend. Het meent dat de wijzigingen die de spelregels van het scriptieproces duidelijk maken, zoals het formuleren van minimumeisen en van scherpere beoordelingscriteria, een belangrijk effect hebben gehad op het gerealiseerde eindniveau. Het panel is evenzeer positief over de maatregelen die bedoeld zijn om een culturomslag onder beoordelaars tot stand te brengen, zoals het uitsluiten van het 'proces' uit de scriptiebeoordeling en het organiseren van intervisiebijeenkomsten.

Conclusie

Samenvattend concludeert het panel dat de bacheloropleiding en de masteropleiding ernstig werk hebben gemaakt van de eerdere bevindingen en aanbevelingen. Met een combinatie van procedurele maatregelen bedoeld om de ondergrens van scripties te bewaken en curriculumaanpassingen die de studenten in staat stellen om betere resultaten te bereiken, hebben de opleidingen ervoor gezorgd dat nagenoeg alle recente scripties getuigen van het vereiste niveau. Het panel maakt de opleidingen een compliment voor de openheid en precisie waarmee zij hun herstel ter hand hebben genomen.

Bacheloropleiding Cultuurwetenschappen: het panel beoordeelt Standaard 3 als 'voldoende'.

Masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen: het panel beoordeelt Standaard 3 als 'voldoende'.

Bijlagen

Bijlage 1: Curricula Vitae van de leden van het panel

Prof. dr. Bart Verschaffel is gewoon hoogleraar architectuurtheorie en architectuurkritiek aan de Universiteit Gent. Hij studeerde wijsbegeerte en mediëvistiek aan de Universiteit Leuven en promoveerde met een onderzoek in de geschiedtheorie. Hij publiceert op het gebied van de cultuurfilosofie, architectuurtheorie, en de esthetica, met als recente monografische publicaties: *Essais sur les genres en peinture: Nature morte, portrait, paysage* (2007), *Van Hermes en Hestia. Over Architectuur* (2010), *Een god is vele dieren. Essays over het werk van Jan Fabre 1988-2010* (2010), en *De zaak van de kunst. Over kennis, kritiek, en schoonheid* (2011). Hij is scenarist van een aantal kunstdocumentaires voor de BRTN over kunstenaars zoals Antoine Wiertz, Henri De Braekeleer, René Magritte, Thierry De Cordier e.a., en was curator van de tentoonstelling *Giambattista Piranesi* in het MSK Gent (2008-2009) en *bob Van Reeth, architect* in BOZAR Brussel (2013).

Prof. dr. Michael Astroh begon in 1972 zijn studie Filosofie en Germaanse en Romaanse talen aan de Universiteit van Bonn en zette die voort aan de École Normale Supérieure te Parijs. Vanaf 1974 schreef hij free-lance voor de Neue Zürcher Zeitung. In 1982 promoveerde hij aan het Hoger Instituut voor Wijsbegeerte Leuven. Na enkele jaren te hebben gewerkt als onderzoeksmedewerker aan het Wolfson College te Oxford haalde hij zijn habilitatie aan de universiteit van Saarland en verkreeg hij een aanstelling als Heisenberg docent. Sinds 1995 bekleedt Michael Astroh een professoraat in de Filosofie aan de Ernst Moritz Arndt Universiteit van Greifswald (Duitsland). Zijn publicaties zijn enerzijds gewijd aan vragen aangaande literatuur, kunst, architectuur en muziek, anderzijds aan problemen der fenomenologie, taalfilosofie en de logica en haar geschiedenis.

Prof. dr. Susan Legêne is sinds 2008 hoogleraar politieke geschiedenis aan de Vrije Universiteit Amsterdam en momenteel tevens afdelingshoofd van de afdeling Kunst&Cultuur, Geschiedenis, Oudheid. Het onderzoeksprogramma waarin zij met velen binnen en buiten de universiteit samenwerkt heeft als overkoepelende noemer Global History and Heritage in a Post-Colonial World. Legêne studeerde nieuwe, nieuwste en theoretische geschiedenis ('NINTH') aan het Historisch Seminarium van de Universiteit van Amsterdam. Tussen 1985 en 2008 was zijn verbonden aan het Koninklijk Instituut voor de Tropen; daar werd zij in 1997 Hoofd Museale Zaken van het Tropenmuseum. In 1998 promoveerde zij aan de EUR op een cultuurhistorisch en mede op materiële bronnen gebaseerd onderzoek naar de betekenis van het 19^e-eeuws imperialisme op de vorming van de Nederlandse natiestaat na 1815. In 2004 werd zij parttime bijzonder hoogleraar bij Algemene Cultuurwetenschappen aan de Universiteit van Amsterdam, op de leerstoel Nederlandse cultuurgeschiedenis, in het bijzonder de studie der voorwerpen, vanwege het Koninklijk Oudheidkundig Genootschap. Zij heeft ruime ervaring in bestuurlijke gremia, was lid van de Commissie ontwikkeling Nederlandse canon, en van de Nederlandse Nationale Commissie voor Unesco. Zij is voorzitter van het Koninklijk Historisch genootschap en van de vereniging KITLV.

Bijlage 2: Bestudeerde documenten

Het panel heeft de eindwerken bestudeerd van de studenten met de volgende studentnummers:

Bacheloropleiding

6054790	6947291	6038634	6061928
6055331	6060361	6054265	
6041652	6027479	6057025	

Masteropleiding

6099451	6083605	6008372
6087541	6099538	6081532
6098778	6042787	6092500

Daarnaast heeft het panel de door de opleidingen geproduceerde stand-van-zakennotities (inclusief bijlagen) en de volgende documenten bestudeerd:

- Beoordelingsrapport Kunst en Cultuur, Faculteit der Cultuur- en Maatschappijwetenschappen, Maastricht University (31 oktober 2013);
- Verbeterplan bacheloropleiding Cultuurwetenschappen en masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen (1 mei 2014);
- Advies panel herstelplan bacheloropleiding Cultuurwetenschappen en masteropleiding Kunst- en Cultuurwetenschappen (12 mei 2014);
- NVAO Besluit strekkende tot het verlengen van de geldigheidsduur van het accreditatiebesluit van 3 december 2007 zoals bedoeld in artikel 5a12a van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW) van de opleiding wo-bachelor Cultuurwetenschappen van de Universiteit Maastricht tot en met 29 juni 2016;
- NVAO Besluit strekkende tot het verlengen van de geldigheidsduur van het accreditatiebesluit van 3 december 2007 zoals bedoeld in artikel 5a12a van de Wet op het hoger onderwijs en wetenschappelijk onderzoek (WHW) van de opleiding wo-master Kunst- en Cultuurwetenschappen van de Universiteit Maastricht tot en met 29 juni 2016;
- Bachelorwerkstukken van de modules met de volgende vakcodes: ACU/CWE1503 (*Academische vaardigheden I*), ACU/CWE2900 (*Onderzoeks- en Schrijfvaardigheden II*), ACU/CWE3700-3703 (*3700, 3701, 3702, 3703; 4 afstudeerrichtingen*);
- Masterwerkstukken van de modules met de volgende vakcodes: KLS/ALS4002 (*Theorieën en methodes/Theories and methods*), PSN/PSE4002 (*Theorieën en methodes/Theories and methods*), KCE/AHE4041 (*Kunst en cultuur onderzoeken/Seminar Researching arts and culture*).